

HARJU
MAAKOHUS

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 01.07.2026 nr 8-1/4965-1

Meie 07.07.2026 nr 6-3/26-1349-2

**Arvamus Vabariigi Valitsuse 3. juuli
2008. a määruse nr 111 „E-toimiku
süsteemi asutamine ja e-toimiku
süsteemi pidamise põhimäärus“
muutmise määruse eelnõule**

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Täna võimaluse eest avaldada arvamust Vabariigi Valitsuse 3. juuli 2008. a määruse nr 111 „E-toimiku süsteemi asutamine ja e-toimiku süsteemi pidamise põhimäärus“ muutmise määruse eelnõule (edaspidi eelnõu).

Eelnõuga tutvumise järgselt laekus arvamusi mitmelt Harju Maakohtu ametnikult.

Määruse § 2 lg 1 p 7 loetleb, et e-toimik koosneb muudest e-toimiku süsteemiga liidestatud infosüsteemidest ja tehnilistest komponentidest. Liidestatud süsteemid on arusaadavad, kuigi selguse huvides oleks hea teada ka välisel kasutajal, milliste teiste andmekogudega on e-toimik liidestatud. On mõisteta, et pidevalt muudetavate või lisanduvate andmekogude nimetamine ei ole määruses otstarbekas, kuid see võiks kajastuda näiteks RIKi kodulehel ja see võiks määruses olla viidatud. Selgusetuks jääb mida peetakse silmas tehniliste komponentide all.

Seletuskirja kohaselt muudetakse § 4 selliselt, et määruses kajastatakse üldine nimekiri volitatud töötajatest mh täpsustatakse, et volitatud töötajate õigused ei tulene üksnes kõnesolevast määrusest, vaid peavad põhinema vastava asutuse seadusest tuleneval ülesandel ja pädevusel. Seetõttu on lõikes sätestatud, et muud asutused võivad e-toimiku süsteemi andmeid töödelda üksnes seaduses sätestatud juhtudel ja oma pädevuse piires. Tuleks siiski täpsustada, et ka teised volitatud töötajad saavad kasutada e-toimikut oma pädevuse piires. Või võiks e-toimikus olla kõigil (ligipääsu omajatel) võimalik tutvuda, kes teised ligipääsu omavad (ka sellisel juhul, kui seaduslik õigus on, aga reaalselt ligipääsu pole antud ja vastupidi...).

Mõistlik oleks kui seal oleks ka selgelt välja toodud ligipääsu ulatus. Sama ka tehniliste komponentide kohta (kasvõi selle jaoks kui mõnes komponendis avastatakse kriitiline turvaauk {või hiina/vene päritolu} ja mõni kasutaja märkab seda seost enne RIK'i, sest AI ajal on nüüd juba küsimus tundides kui mõni haavatavus laialt kasutusele võetakse)

§ 5 sätestab vastutava töötaja kohustuse korraldada järelevalvet. Samas on järele valvatavad asutused ja organisatsioonid oma töös sõltumatud. Kuidas selline järelevalve sisuliselt toimima hakkaks. Ka praegu on see mõnevõrra hektiline nt maksejõuetusteenistuse puhul ei teosta keegi sisulist järelevalvet. Vastutava töötaja (JDM) järelevalvel peaks olema ka mingi ajaline (ja/või intsidendil põhinev) regulaarsus kirjas.

Mida § 6 lg 1 p 5 ja 6 muudatus sisuliselt tähendab, kuidas peavad kasutajad oma igapäevatööd ümber korraldama. Kas on vajalik mingite formaalsuste kehtestamine näiteks ametijuhenditega vms. Mida ja kuidas keegi tohib e-toimikus või milliseid liidestusi kasutada.

Milline on § 6 lg 2 sisuline tähendus kohtutele. Kas on arvestatud, kui palju toob selline muudatus juurde töökoormust, kui isikud soovivad saada andmeid selle kohta, kes on nendega seotud menetlustes andmeid töödeldud.

Kui volitatud töötajad saavad vastutava rolli, siis kas tuleb ka selge ja (kõigile ühine) juhised selle sisuliseks täideviimiseks.

§ 6 subjekti andmepäring enda kohta võiks olla täielikult automatiseeritud, et kohtud ega ministeerium ei peaks sinna sisulist tööd panustama, aga see võib vajada täiendavat arendust. Kui sealt päringust tuleb (pahatahtlik) jätkuküsimus "miks just see päring tehti selle ametniku poolt", siis selle jaoks oleks hea viidata neid täiendavaid regulatsioone kuhugi kirja panna, et just need ametikohad ja selliste ülesannete jaoks. Siis ei peaks alati juhtumipõhiselt lähenema, vaid saaks automaatvastust kasutada.

Kui kõik vaatamised peavad olema (selgemalt) põhjendatavad, siis on vaja sisustada menetlusega mitte-seotud rollid (nt kui infoturbejuht vaatab erinevaid lahendeid andmelekkete sisu ja ulatuse tuvastamiseks).

Kui määrusest eemaldatakse detailne tehniline kirjeldus, siis kas need "detailid ja rakenduspõhimõtted" sätestatakse mujal, et arendustel säiliks siiski ühtne joon, mitte ei kõiguks, kui tellija vahetub.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Liina Naaber-Kivisoo
kohtu esimees